

PRESSKIT

k filmu

ÚSVIT PLANETY OPIC

V **Úsvitu planety opic** je rozrůstající se smečka geneticky pozměněných opů, vedených šimpanzem Caesarem, ohrožována skupinou lidí, kteří přežili účinky devastujícího viru, jenž se rozšířil před deseti lety. Nejprve se jim sice podaří dosáhnout křehkého příměří, ovšem jenom na krátkou dobu, po které se obě strany ocitnou na pokraji války, která určí, kdo se stane vládcem planety Země.

Zdalo se, že úspěšně rebootovat původní *Planetu opic* do nové, životaschopné série je v podstatě nemožné. Ale *Zrození planety opic* z roku 2011 díky skvělému výkonu Andyho Serkise a průkopnickým vizuálním efektům od společnosti Weta Digital ukázalo, že to možné je. Film se stal celosvětovým hitem, který utržil téměř půl miliardy dolarů a který si získal uznání ze strany kritiků i diváků. Šlo o první hraný film vyprávěný z pohledu mimořádně vnímavého zvířete s lidskými vlastnostmi, se kterým tak diváky pojilo jisté citové pouto.

Zrození planety opic nabídlo poutavý a emotivní příběh, což chtěli tvůrci zachovat i pro **Úsvit planety opic**. V závěru *Zrození planety opic* se opice dokázaly vymanit z lidské nadvlády poté, co se smrtící virus rozšířil po celém světě. Caesar, jejich mírumilovný vůdce, zavedl opice do hlubokých lesů nedaleko San Francisca, tedy právě tam, kam jej jako mládě přivedl jeho přítel Will, aby unikl všemožným omezením ve městě.

Právě na to chtěl režisér **Úsvitu planety opic** Matt Reeves se svým filmem navázat: „Příběh, který vyprávíme, vede ke vzniku Planety opic, nikoliv Planety lidí a opic.“ V tomto novém příběhu opice nadále udržují svou komunitu v lesích národního parku Muir Woods. Mimo tuto enklávu však řádil zmíněný virus, který vyhubil většinu lidské populace. Jakékoliv známky civilizace se postupně ztrácely, až zmizely úplně. Lidská rasa prakticky vyhynula.

Producent Dylan Clark k tomu říká: „Lidstvo zasáhla virová apokalypsa a po deseti letech zbývá jen hrstka přeživších. Oproti tomu opicím se daří celkem dobře. Caesar je dovedl ke svobodě a zařídil jim nový domov. Počet opic stoupá a počet lidí klesá. A nyní nastal čas k tomu, aby se střetli.“

Přesto není **Úsvit planety opic** film o vyhynutí, ale o přežití. „Na začátku toho příběhu se objevuje myšlenka, že opice Zemi zdědily. Malá skupinka přeživších lidí se snaží získat zpět ztracenou pozici, zatímco opice bojují jen o přežití. Je to opí svět a my zkoumáme, jestli mohou opice a lidé najít způsob, jak žít společně bez použití násilí,“ říká Reeves.

Středobodem těchto událostí je znovu Caesar, kterého Andy Serkis přivedl k životu díky svému oceňovanému a úchvatnému výkonu ve filmu *Zrození planety opic*. Jakožto vůdce dokázal Caesar zajistit své opičí smečce v prvních letech po osvobození bohatý život. Teď, o deset let později, se potýká s výzvami v podobě udržení si pozice mírumilovného vůdce, a také musí chránit svou družku a dvě děti před lidmi.

Podle Andyho Serkise se ty výzvy, které pomáhaly formovat Caesarův charakter v prvním filmu, během těch deseti let nadále vyvíjely: „Pořád se snaží rozvíjet své „vnitřní já“, tentokrát burcováním té smečky šimpanzů a orangutanů a goril, přičemž zároveň zůstává otevřeným a vnímavým vůdcem. Caesar je alfa op. Je to přirozený vůdce a ostatní opové jej respektují, protože má vrozený smysl pro spravedlnost, naslouchá názorům ostatních a tvoří s nimi důležitá rozhodnutí.“

Ve světě lidí, kteří jej vychovali, byl Caesar outsiderem, byť se učil lidským hodnotám a Willa (James Franco) bral ve filmu *Zrození planety opic* v podstatě jako svého otce. Protože nyní je Caesar vůdce a rodič, poskytl tím svému představiteli Andymu Serkisi větší možnosti při ztvárnění této postavy. „Caesar je nyní otec. Má svou družku, syna a ještě jedno právě narozené mládě. Je zodpovědný za to, aby jeho komunita přežila. Ale na druhé straně je empatický vůči lidem a hluboko uvnitř cítí, že je zapotřebí s nimi komunikovat.“

V **Úsvitu planety opic** se Caesarovým hlavním kontaktem stává Malcolm, kterého hraje Jason Clarke. Malcolm je bývalý architekt, jehož ženu také zabil opičí virus. Malcolm dychtí po uchování si naděje a stability, které spolu se svým náctiletým synem Alexandrem našel v San Francisku uvnitř malé kolonie přeživších.

„Malcolm je v podstatě Caesarův odraz. Také se snaží na ruinách světa, který je navždy pryč, znovu vybudovat silné společenství,“ říká Reeves. „Mezi oběma

stranami panuje velká nedůvěra a každá svaluje vinu na tu druhou. Lidé jsou kvůli tomu, co opičí virus způsobil, velice naštvaní a neprávem obviňují opice z jeho vytvoření, protože ve skutečnosti jej před deseti lety vytvořili v laboratoři právě lidé,“ dodává Clarke.

Caesar a Malcolm musí dělat rozhodnutí a kompromisy, které ne všichni respektují. Oba mají takové postavení, že nemohou chránit jen sebe, ale i celá jejich společenstva. Z tohoto pohledu film zachycuje příběh dvou rodin – lidské a opí. Malcolm je sice v lidské kolonii klíčovou postavou, ovšem jejím vůdcem je Dreyfus s tváří Garyho Oldmana. Před pádem společnosti byl Dreyfus mužem zákona. Nyní se zasazuje nejen o záchranu toho, co z ní zbylo, ale současně hodlá vše pokud možno znovu vystavět. „Ten virus zabil miliony a miliony lidí a my v kolonii jsme tou hrstkou přeživších, která vůči němu byla díky svým genetickým predispozicím imunní. Jako komunita jsme se semkli a snažíme se nejen přežít, ale zároveň i obnovit náš svět,“ popisuje Oldman.

Kdo se o tuto obnovu snaží obzvláště, je Ellie, která v době, kdy se virus rozšířil, pracovala v centru, které mělo za úkol jej eliminovat. „Ellie je silná a neústupná žena, která se snaží v tomto světě přežít. A přesně takovou Malcolm potřebuje,“ říká její představitelka Keri Russell. Vztah Ellie a Malcolma má vliv i na Alexandra (Codi Smith-McPhee), který si toho ze starého světa už příliš nepamatuje a každý den se spolu se svým otcem a ostatními zbývajícími lidmi snaží přežívat na ruinách někdejší civilizace. Smith-McPhee říká, že je to příběh o přežití, ale zároveň „jde o důvěru a lásku mezi otcem a synem.“ Přestože Alexander i ostatní jsou neustále v ohrožení, Smit-McPhee poznamenává, že „je to jediný svět, který kdy Alexander poznal, čili je na takový život zvyklý a navíc tímto způsobem získává další sílu potřebnou k přežití.“

Hlavní hrozbu pro lidi představuje Koba, kterého hraje Toby Kebbell. Jde o šimpanze druhu bonobo, který se objevil už ve *Zrození planety opic*. Koba strávil prakticky celé mládí v laboratořích, kde byl podrobován všemožným pokusům ve jménu vědy. V oné desetiletce po osvobození opic se Koba proměnil v bojovníka, jenž si uchoval silnou nenávist vůči lidské rase. Kebbell, který byl nedávno obsazen do role ikonického záporáka Victora Von Dooa v remaku *Fantastické čtyřky*, říká, že Koba a Caesar jsou „jako syn a otec, nebo možná ještě lépe jako mladší a starší bratr. Caesar má ve všem hlavní slovo, a vypadá to, že Koba s tím souhlasí.“

Mnohem něžnější opičí postavou je Cornelia, mladá šimpanzice, která byla ve *Zrození planety opic* držena v útulku San Bruno Primate Center a kterou v *Úsvitu*

planety opic ztvárňuje Judy Greer. Deset let po Caesarově povstání proti lidské rase se jejich vztah ještě více vyvinul. Cornelia je nyní Caesarovou družkou, královnou a matkou jeho dvou ratolestí – netrpělivého a občas i vzpurného dospívajícího opa, který dostal jméno „Modročko“ a kterého hraje Nick Thurston, a také právě narozeného šimpanzího mláděte.

Po premiéře *Zrození planety opic* fanoušci okamžitě rozpoznali, že Cornelia dostala své jméno na počest šimpanze Cornelia, kterého v původní *Planetě opic* z roku 1968 hrál Roddy McDowell. V tomto případě jde navíc i o historickou spojitost s Cornelií Zinnou, první ženou římského generála a státníka Julia Caesara.

Dalším opem, se kterým jsme se mohli setkat už ve *Zrození planety opic*, byl Rocket, kterého ztvárnil Terry Notary. Rocket je zkušený bojovník a jeden z Caesarových nejbližších spojenců. Jeho představitel se na *Zrození planety opic* podílel i jako koordinátor kaskadérů, a zároveň učil herce správnému opičímu pohybu. Vrací se též Karin Konoval coby orangutan Maurice, který dříve vystupoval v cirkusu, a poté jej lidé v zajetí nutili, aby je bavil svými kousky. Nyní zastává pozici Caesarova poradce, a zároveň vzdělává mladé opy v jeho království.

NATÁČENÍ VE 3D

Režisér Matt Reeves, který v roce 2008 zaujal napínavým thrillerem *Monstrum*, říká: „Doufám, že si diváci, přestože vědí, že využíváme vizuální efekty, řeknou ‚Počkat, v tom filmu nebyly žádné skutečné opice?‘. Pro mě je tohle velmi vzrušující nápad, protože vytváří emotivní realitu. Pokud uvěříte tomu, že ty opice jsou skutečné a že jsou schopné emocí, pak budete postupně stále více vtaženi do děje. Myslím, že tohle je jeden ze zázraků, kterých společnost Weta dosáhla.“

Producent Dylan Clark k tomu přidává: „Všechno to má kořeny v Mattově vizi. Co se mu nejvíce líbilo na *Zrození planety opic*, bylo to, jakým způsobem se opice vypořádávaly s nejrůznějšími nástrahami a jak využívali svou inteligenci v náročných situacích. My jsme chtěli zachytit opice přímo v tom prostředí, které pro ně Caesar vytvořil.“

Reeves tvrdí, že *Úsvit planety opic* nespadá vyloženě do žánru fantasy: „Důležité je představit si určitou realitu a do té reality zasadit pouze jeden fantasy prvek. V tomto filmu se jedná o to, že opice jsou velice inteligentní. Všechno ostatní je absolutně reálné.“

Na věrohodnosti dodává filmu i ta skutečnost, že tvůrci natáčeli v exteriérech. Více než 85 procent **Úsvitu planety opic** se natáčelo ve vancouverských lesích a nedaleko New Orleans. Serkis to nazval „obrovským technickým skokem, díky kterému můžete neustále být v kontaktu s ostatními herci.“

Natáčení filmu takového rozsahu ve 3D a na nádherných, ale složitě dostupných exteriérových lokacích, navíc s použitím technologie performance capture, bylo ještě mnohem složitější, než tomu bylo v případě *Zrození planety opic*. V něm se natáčelo převážně v interiérech, kdežto **Úsvit planety opic** zobrazuje na 2 000 opic, které žijí v divočině ve vlhkém prostředí deštného lesa.

„Ať už jsme natáčeli kdekoliv, všechno, co se kolem nás vyskytovalo, představovalo pro využití technologie performance capture obrovskou výzvu. Ještě nikdy se nikdo nepokusil natáčet v exteriérech ve 3D, tedy alespoň co se takového rozsahu týče. Důležité však je mít neustále na paměti ten samotný příběh, takže jsem se ani tak nezabýval tím, že natáčíme ve 3D, ale vždy jsem si na prvním místě kladl otázku ‚O čem je tahle scéna a tenhle daný okamžik?‘“.

Využití krás matky přírody v kombinaci s hollywoodskými technologiemi bylo nesmírně poutavé. „Je to prostě úžasné – vysoké staré stromy, 3D kamery, motion capture kamery, lana všude kolem, stroje na výrobu kouře, mlhy, deště a bláta, několikasetčlenný štáb, a do toho ještě 50 herců, kteří představují opice, jak chodí po lese. Vždycky raději natáčím přímo na dané lokaci v exteriéru, než v ateliéru. Vše pak vypadá mnohem realističtěji. Rozhodně je to lepší jak pro herce, kteří hrají lidské postavy, tak pro ty, kteří představují opice. Ti díky tomu musí přímo reagovat na les, bláto, skály, kameny, déšť a další věci,“ prohlásil Jason Clarke poté, co přišel poprvé na plac v jednom z deštných lesů Britské Kolumbie.

Keri Russell k tomu dodává: „Byli jsme naprosto odříznuti od civilizace. V lese bylo sice krásně a byl tam klid, ale zároveň nás tam bylo opravdu hodně. Říkala jsem si, že je to naprosto neuvěřitelné, když ještě ke všemu natáčíme těmi obrovskými 3D kamerami na těch malých lesních cestách.“

Kvůli technologii performance capture bylo v každém štábu 35 lidí ze společnosti Weta Digital, kteří obsluhovali na padesát motion capture kamer a k tomu dalších osm kamer, které byly zapnuté v případě, když se v dané scéně vyskytovaly opice.

Supervizor vizuálních efektů Joe Letteri však poznamenává: „Tato průkopnická technologie musí pokaždé sloužit jen příběhu a předvedeným hereckým výkonům. „Je

vždycky mnohem lepší, když můžeme pracovat s herci a zaznamenávat jejich pohyb na konkrétní exteriérové lokaci, protože jsou všichni v ten daný okamžik spolu. Právě kvůli tomu jsme tu technologii vyvinuli.“

Jak uvedeno, veškerá kouzla a zázraky spojené s vizuálními efekty musí vždy sloužit příběhu. Režisérovu vizi nového opího světa dostal za úkol přetavit ve skutečnost architekt James Chinlund. „Příroda je tu znovu dominantní. Strávili jsme spoustu času průzkumy, abychom zjistili, jak by k něčemu takovému mohlo dojít, a také nás zajímal vývoj prvobytně pospolných společností,“ říká a zároveň dodává: „Už na samém začátku se Matt vyjádřil v tom smyslu, že chce, aby šlo o víc než jen post-apokalyptický svět. Jde o příběh zrození nové civilizace, jakýsi restart planety Země. Představa, že by k něčemu takovému mohlo skutečně dojít, byla velmi vzrušující. Stejně jako sledování toho, jak se nějaká nová společnost snaží vystavět svůj svět. Připadalo mi, že opice vyražejí na stejnou evoluční cestu plnou nástrah, jako kdysi my. Bylo opravdu nesmírně zábavné přemýšlet jako opice a pomoci tak vystavět jejich společnost.“

CAESAR MLUVÍ!

Úsvit planety opic zároveň zkoumá, jak se mohli z němých, ale inteligentních zvířat ve *Zrození planety opic* stát mluvící, civilizované bytosti, které se na planetě Zemi stali dominantním druhem. „Ve *Zrození planety opic* řekly opice jen několik slov. V **Úsvitu planety opic** ukazujeme opice na úsvitu jejich vznikající společnosti, kdy se zároveň učí mluvit. Samozřejmě, že pro mladší generaci je to mnohem snadnější, než pro tu starší, což taky vede k zobrazení jejich velmi komplikovaného společenského řádu. Tahle opí společnost se v podstatě vyvíjí v tu, kterou jsme viděli v původní *Planetě opic* z roku 1968, tedy v organizovanou společnost s vládou, armádou a vědci,“ vysvětluje Reeves.

Spoluautor scénáře Mark Bomback říká, že pro něho největší výzvou bylo popsat, jak spolu opice komunikují a určit, nakolik jsou schopní se vyjadřovat slovně. „Bylo naprosto šokující, když Caesar v závěru *Zrození planety opic* řekl jednu celou větu. V **Úsvitu planety opic** proto také zkoumáme, nakolik se schopnost opic mluvit zdokonalila. Rozhodně to nebylo nic jednoduchého, protože vás to neustále svádí k tomu, že jim prostě napíšete několikastránkové dialogy jako lidským postavám. Vycházeli jsme tedy z otázky, že když v prvním filmu byl Caesar schopný říct jednu

celou větu, jak dobře bude asi umět mluvit deset let poté?“ říká Bomback a dodává: „Zároveň tu však byla i druhá otázka – proč by vůbec opice potřebovali mluvit? Vždyť přeci dokonale ovládají znakovou řeč, takže proč by měli mít potřebu mluvit jako lidé? Znakovou řečí se ale přece nedají dostatečně vyjádřit emoce, takže proto se opice musely naučit mluvit, ne?

Matt Reeves k tomu dodává: „Pro mě bylo nejdůležitější, aby se ten příběh a s ním spojené prvky jako vývoj řeči opic, až příliš nevyvinuly od doby, kdy Caesar řekl ‚Ne!‘ ve *Zrození planety opic*. To je totiž moment, který na mě nejvíce zapůsobil.“

Pokusy, které byly na Caesarovi a ostatních opech prováděny a které je pak přinutily k útěku, z nich dělají stále inteligentnější tvory, což má pochopitelně za následek rozvinutí schopnosti komunikovat verbálně. „Tentokrát jde o jazykovou evoluci. A my jsme se velmi pečlivě zabývali vytvořením té hranice mezi znalostí řeči a jejím dalším objevováním. Caesar komunikuje s ostatními opicemi prostřednictvím znakové řeči, což se ukázalo být tou nejlepší volbou. Současně s tím však i více používá slova.“